

2005, mun. Chișinău, str. Petru Rareș 18.
tel/fax: 0 (22) 22-15-47

2005, мун. Кишинэу, ул. Петру Rareș 18.
тел/факс: 0 - (373) 22-15-47

La _____ din 2013 4/12-6/13 2013

Dlui Alexandru TĂNASE
Președintele Curții Constituționale a R. Moldova

Stimate domnule Președinte,

În conformitate cu art. 4, 39 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Supremă de Justiție Vă expediază spre soluționare sesizarea privind controlul constituționalității unei sintagme din pct. 5) alin. (2) a art. 64 din Codul de procedură penală, la demersul Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, în legătură cu examinarea recursului împotriva încheierii Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău.

Anexă:

1. Copia Hotărârii Plenului CSJ din 21.01.2013 (1 filă);
2. Sesizarea adresată Curții Constituționale (5 file);

Cu respect,

Președintele
Curții Supreme de Justiție

Mihai POALELUNGI

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA	
INTRARE NR.	<u>39</u>
<u>25</u>	<u>02</u> 20 <u>13</u>

Plenul Curții Supreme de Justiție
a Republicii Moldova

HOTĂRÎRE

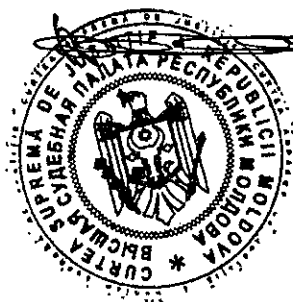
Cu privire la adoptarea sesizării referitor la controlul constituționalității prevederilor ultimei propoziții din pct.5) alin.(2) art.64 din Codul de procedură penală.

HOTĂRĂȘTE:

1. Adoptă sesizarea privind constituționalitate ultimei propoziții din pct.5) alin.(2) art.64 Cod procedură penală: „În cazul în care judecătorul de instrucție a autorizat măsuri speciale de investigații, procurorul poate amâna pînă la 6 luni, prin ordonanță motivată, aducerea la cunoștință a actului procedural de recunoaștere în calitate de bănuț”.

2. Sesizarea se remite pentru soluționare Curții Constituționale a Republicii Moldova.

Președintele Curții
Supreme de Justiție

Mihai Poalelungi

Chișinău
21 ianuarie 2013
Nr. 2

Subiectul sesizării: Curtea Supremă de Justiție a Republicii

Moldova, mun.Chișinău, str.Kogălniceanu 70

S E S I Z A R E

privind controlul constituționalității unei propoziții din pct.5) alin.(2) art.64 din Codul de procedură penală, la demersul Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău

1. Procurorul în Procuratura Anticorupție, Roman Statnii, a înaintat în instanța de judecată un demers, prin care a solicitat examinarea informației despre efectuarea acțiunilor de urmărire penală în cauza penală nr.2012970312, și anume:

- efectuarea interceptării și înregistrării comunicărilor și a imaginilor cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice moderne, care au avut loc între avocatul M.B. și investigatorul sub acoperire, căruia i-a fost atribuită identitatea cu prenumele „Victor”, cât și ale altor persoane, care prin acțiunile sale favorizează comiterea acestei infracțiuni, sau participă nemijlocit la comiterea ei, pe un termen de 30 zile;

- recunoașterea drept întemeiată și admiterea temeiurilor invocate referitor la imposibilitatea organului de urmărire penală de a efectua acțiunea de urmărire penală, efectuarea interceptării și înregistrării comunicărilor și a imaginilor cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice moderne, care au avut loc între avocatul M.B. și investigatorul sub acoperire, căruia i-a fost atribuită identitatea cu prenumele „Victor”, cât și a altor persoane, care prin acțiunile sale favorizează comiterea acestei infracțiuni, sau participă la comiterea ei, pe un termen de 30 de zile, cu autorizarea judecătorului de instrucție;

- declararea acțiunii de urmărire penală, efectuarea interceptării și înregistrării comunicărilor și a imaginilor cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice moderne, care au avut loc între avocatul M.B. și investigatorul sub acoperire, căruia i-a fost atribuită identitatea cu prenumele „Victor”, cât și a altor persoane, care prin acțiunile sale favorizează comiterea acestei infracțiuni, sau participă la comiterea ei, pe un termen de 30 de zile, ca legală.

2. Prin încheierea Judecătorei Buiucani, mun.Chișinău, din 16 decembrie 2012, demersul sus-menționat al procurorului a fost respins.

3. Împotriva încheierii sus-menționate a declarat recurs procurorul în Procuratura Anticorupție, Roman Statnii, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii Judecătorei Buiucani, mun.Chișinău, din 16 decembrie 2012 și admiterea demersului sus-menționat înaintat de procuror.

4. Prin încheierea Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 decembrie 2012, s-a dispus suspendarea examinării recursului împotriva încheierii Judecătorei Buiucani, mun.Chișinău, din 16 decembrie 2012, privind respingerea demersului procurorului ca fiind neîntemeiat. Totodată, s-a dispus sesizarea Plenului Curții

Supreme de Justiție cu privire la controlul constituționalității ultimei propoziții din pct.5) alin.(2) art.64 Cod procedură penală, și anume: „În cazul în care judecătorul de instrucție a autorizat măsuri speciale de investigații, procurorul poate amâna pînă la 6 luni, prin ordonanță motivată, aducerea la cunoștință a actului procedural de recunoaștere în calitate de bănuît”.

5. Prin Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție, s-a admis demersul Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău și s-a decis să fie sesizată Curtea Constituțională referitor la controlul constituționalității ultimei propoziții din pct.5) alin.(2) art.64 Cod procedură penală, și anume: „În cazul în care judecătorul de instrucție a autorizat măsuri speciale de investigații, procurorul poate amâna pînă la 6 luni, prin ordonanță motivată, aducerea la cunoștință a actului procedural de recunoaștere în calitate de bănuît” în raport cu art.20, art.21, art.26 alin.(1)-(3), art.28, 54 din Constituția Republicii Moldova, art.63 alin.(1) pct.3) și alin.(2) pct.3), art.64 alin.(2), art.132¹ alin.(2) și art.132⁸ alin.(3) din Codul de procedură penală, pornind de la următoarele motive.

Plenul Curții Supreme de Justiție consideră că prevederea citată din pct.5) alin.(2) art.64 Cod procedură penală este neconstituțională din următoarele considerente.

6. Potrivit art.7 alin.(3) Cod procedură penală, dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rîndul său, sesizează Curtea Constituțională, norme respectate în cazul dat.

Pornind de la prevederile art.4 alin.(1) din Constituția R.Moldova, dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

Raportînd situația reținută în cuză la prevederile legale, se constată că, potrivit art.132¹ alin.(2) Cod de procedură penală, măsurile speciale de investigații se dispun și se efectuează dacă sînt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

1) pe altă cale este imposibilă realizarea scopului procesului penal și/sau poate fi prejudiciată considerabil activitatea de administrare a probelor;

2) există o bănuială rezonabilă cu privire la pregătirea sau săvîrșirea unei infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave, cu excepțiile stabilite de lege;

3) acțiunea este necesară și proporțională cu restrîngerea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu prevederile art.132⁸ alin.(3) Cod de procedură penală, pot fi supuse interceptării și înregistrării comunicările bănuîtului, învinuitului sau persoanelor care contribuie în orice mod la comiterea infracțiunilor prevăzute la alin.(2) și în privința cărora există date ce pot conduce rezonabil la o concluzie că aceste persoane primesc de la bănuît, învinuit sau inculpat ori transmit acestuia informații relevante pentru cauza penală.

Din prevederea legală menționată rezultă că pot fi supuse interceptării și înregistrării doar comunicările bănuîtului, învinuitului sau persoanelor care primesc de la bănuît, învinuit sau inculpat ori transmit acestuia informații relevante pentru

cauza penală, adică persoana are calitate de bănuit și, în acest caz, ultimul dispune de drepturile prevăzute de legislația în vigoare, urmînd a fi respectate cu strictețe, și mai mult ca atît, ținînd cont de prevederile art.63 alin.(1) Cod de procedură penală, persoana cunoaște că este bănuită și urmărită penal.

Astfel, potrivit prevederii legale citate, ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuit a persoanei urmează a fi adusă la cunoștință imediat, concluzie dedusă și din sensul art.63 alin.(1) pct.3) Cod de procedură penală, din care rezultă că, bănuit este persoana fizică față de care există anumite suspiciuni sau probe privind săvîrșirea infracțiunii, dar nu există suficiente probe pentru a înainta învinuirea și a o recunoaște în calitate de învinuit. Această normă procesuală prevede trei acte procedurale prin care persoana poate fi recunoscută în calitate de bănuit: - procesul-verbal de reținere; ordonanța sau încheierea de aplicare a unei măsuri preventive neprivative de libertate; ordonanța de recunoaștere a persoanei în calitate de bănuit.

Conform art.63 alin.(2) pct.3) Cod de procedură penală, organul de urmărire penală nu este în drept să mențină în calitate de bănuit: persoana în privința căreia a fost dată o ordonanță de recunoaștere în această calitate - mai mult de 3 luni, iar cu acordul Procurorului General și al adjuncților săi - mai mult de 6 luni.

În sensul normelor constituționale, recunoașterea calității de bănuit se aplică în interesul persoanei, pentru apărarea sa, persoana dobîndind astfel drepturi suplimentare, reglementate de art.64 alin.(2) Cod de procedură penală, care stipulează că bănuitul are dreptul:

1) să știe de ce este bănuit și, în legătură cu aceasta, imediat după reținere sau după ce i s-a adus la cunoștință hotărîrea despre aplicarea măsurii preventive sau recunoașterea în calitate de bănuit, să fie informat în prezența apărătorului, în limba pe care o înțelege, despre conținutul bănuielii și despre încadrarea juridică a faptelor infracționale de săvîrșirea cărora este suspectat;

2) imediat după reținere sau după recunoașterea în calitate de bănuit, să primească de la persoana care l-a reținut informație în scris despre drepturile de care dispune, prin acest articol, inclusiv dreptul de a tăcea și de a nu mărturisi împotriva sa, precum și să primească de la organul de urmărire penală explicații asupra tuturor drepturilor sale;

3) imediat după reținere sau după ce i s-a adus la cunoștință hotărîrea de aplicare a măsurii preventive ori de recunoaștere în calitate de bănuit, să primească de la organul de urmărire penală copia de pe hotărîrea respectivă sau copia de pe procesul-verbal privitor la reținerea sa, ș.a.

În acest context, sînt relevante prevederile art.64 alin.(2) pct.5) Cod de procedură penală, care expres stipulează că bănuitul are dreptul, din momentul cînd i s-a adus la cunoștință actul procedural de recunoaștere în calitate de bănuit, să aibă asistența unui apărător ales de el, iar dacă nu are mijloace de a plăti apărătorul, să fie asistat în mod gratuit de către un avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, precum și, în cazurile admise de lege, să renunțe la apărător și să se apere el însuși.

În speța dată, în viziunea Curții Supreme de Justiție, ultima propoziție din pct.5) alin.(2) art.64 - „În cazul în care judecătorul de instrucție a autorizat măsuri speciale de investigații, procurorul poate amîna pînă la 6 luni, prin ordonanță motivată, aducerea la cunoștință a actului procedural de recunoaștere în calitate de bănuit”, încalcă drepturile procesuale ale bănuitului și poate fi considerat ca o

ingerință arbitrară în exercitarea drepturilor persoanei protejate de Constituției Republicii Moldova, și anume de:

- art.20, care stipulează că, orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. Nici o lege nu poate îngradi accesul la justiție;

- art.21, potrivit căruia, orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale;

- art.26 alin.(1)–(3), care stipulează că, dreptul la apărare este garantat. Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale. În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu;

- art.28, conform căruia, statul respectă viața intimă privată;

- art.6 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, care prevede că, orice acuzat are dreptul să fie informat, în termenul cel mai scurt, într-o limbă pe care o înțelege și în mod amănunțit, asupra naturii și cauzei acuzației aduse împotriva sa, să dispună de timpul și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale, să se apere el însuși sau să fie asistat de un apărător ales de el, sau să poată fi asistat în mod gratuit de un avocat din oficiu;

- art.8 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, potrivit căruia orice persoană are dreptul la respectarea vieții private;

- art.15 din Codul de procedură penală, care stipulează că orice persoană are dreptul la inviolabilitatea vieții private.

Din conținutul normelor citate se deduc trei principii: prezumția nevinovăției, caracterul public al procedurilor penale și posibilitatea persoanei de a utiliza toate mijloacele procedurale necesare pentru apărarea sa. Ultimul principiu consacră ideea că partea apărării dispune de un șir de pîrghii care pot fi utilizate pentru apărarea persoanei în procesul de probare a vinovăției de către partea acuzării, inclusiv dreptul de a ști de ce este bănuțit și, în legătură cu aceasta, imediat după ce i s-a adus la cunoștință hotărîrea despre recunoașterea în calitate de bănuțit, să fie informat în prezența apărătorului, despre conținutul bănuțelii și despre încadrarea juridică a faptelor infracționale de săvîrșirea cărora este suspectat.

Potrivit art.54 din Constituție, în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngerii decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

Prevederile alineatului (2) nu admit restrîngerea drepturilor proclamate în articolele 20-24. Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Pornind de la prevederile constituționale sus-menționate, se constată cu certitudine că prevederile art.64 alin.(2) pct.5), ultima propoziție, constituie o ingerință în dreptul persoanei bănuțite, care, pe parcurs de 6 luni de zile, nu este informată

despre calitatea sa procesuală, fapt ce duce la imposibilitatea apărării sale și încălcarea principiului legalității procesului penal, al prezumției nevinovăției, cât și accesului liber la justiție, prevăzut de art.6 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În asemenea circumstanțe de fapt și de drept, Plenul Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a sesiza Curtea Constituțională în partea ce ține de controlul constituționalității a ultimei propoziții din pct.5) alin.(2) art.64 Cod procedură penală: „În cazul în care judecătorul de instrucție a autorizat măsuri speciale de investigații, procurorul poate amâna pînă la 6 luni, prin ordonanță motivată, aducerea la cunoștință a actului procedural de recunoaștere în calitate de bănuît”, deoarece prezența în dispoziția normei penale a propoziției menționate, ar putea substanțial afecta drepturile fundamentale ale omului prevăzute de art.4, 20, 21, 26, 28 din Constituția Republicii Moldova, art.6,8 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Pentru considerentele enunțate, în temeiul dispozițiilor art.135 alin.(1) lit.g) din Constituția Republicii Moldova, art.4 alin.(1) lit.g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.39 din Codul jurisdicției constituționale, art.39 pct.4) din Codul de procedură penală, Plenul Curții Supreme de Justiție

SOLICITĂ:

Reținerea pentru soluționare în fond a prezentei sesizări și examinarea constituționalității ultimei propoziții din pct.5) alin.(2) art.64 Cod procedură penală: „În cazul în care judecătorul de instrucție a autorizat măsuri speciale de investigații, procurorul poate amâna pînă la 6 luni, prin ordonanță motivată, aducerea la cunoștință a actului procedural de recunoaștere în calitate de bănuît”, raportate la prevederile art.4, 20, 21, 26 alin.(1)-(3), 28 din Constituția Republicii Moldova, precum și la art.6, 8 din Convenția Europene pentru Drepturile Omului și a Libertăților Fundamentale, art.15, 63 alin.(1) pct.3), art.63 alin.(2) pct.3), art.64 alin.(2), art.132¹ alin.(2), 132⁸ alin.(3) Cod de procedură penală.

**Președintele Curții
Supreme de Justiție**

Mihai POALELUNGI

Chișinău
21 ianuarie 2013
Nr. 2